

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200900998

Vår ref
09/1188 FM JCW

Dato
10.03.2009

Høring - forslag til gjennomføring av betalingstjenestedirektivet i norsk rett (privatrettslige bestemmelser) mv.

Det vises til høringsbrev fra Justisdepartementet 18. februar 2009 vedlagt delrapport fra Arbeidsgruppen for gjennomføring av betalingstjenestedirektivet, samt Banklovkommisjonens utredning vedrørende nettbankbaserte betalingsoverføringer, NOU 2008: 21, begge med høringsfrist 18. mars 2009.

Finansdepartementet har på grunn av den korte høringsfristen hovedsakelig konsentrert sine merknader om dissenspunktene i arbeidsgruppens rapport. Det er også enkelte av disse punktene som er av særskilt betydning for departementet.

1. Forbrukerdefinisjonen og forbrukerbeskyttelse

Vedrørende definisjonen av forbruker, vil Finansdepartementet påpeke at det er viktig for sammenhengen i lovverket at forbrukerdefinisjonen, så langt det er mulig, er den samme i alle lover. Det vil være uheldig om en person er forbruker i forhold til en lov, men ikke i forhold til en annen. Dette kan skape rettsusikkerhet for en gruppe av personer som gjennom ulike lover er gitt en særskilt rettsbeskyttelse. Departementet kan ikke se at hovedsakelighetskriteriet i gjeldende rett er i strid med direktivet, og anbefaler at gjeldende definisjon beholdes.

Videre støtter Finansdepartementet arbeidsgruppens forslag om å utnytte muligheten i direktivet til å begrense kundens ansvar ved tredjepersons misbruk av betalingsmiddel etter grov uaktsomhet fra kunden. Det vises til arbeidsgruppens vurderinger på dette punktet. Finansdepartementet vil understreke behovet for at forbrukerbeskyttelsen

oppretholdes på dagens nivå.

Direktivet gir statene en valgmulighet med hensyn til om mikroforetak skal ha samme beskyttelse som forbrukere, ved at loven kan gjøres ufravikelig for slike foretak. Finansdepartementet støtter arbeidsgruppens vurdering av at det ikke er hensiktsmessig å gjøre loven ufravikelig overfor mikroforetak slik dette er definert i direktivet.

2. Tidspunkt for beregning av renter - Nullfloat

Finansdepartementet slutter seg til forslaget fra arbeidsgruppens flertall når det gjelder gjennomføring av betalingstjenestedirektivet artikkel 73. Finansdepartementet er enig med arbeidsgruppens flertall i at "valuteringsdato" må forstås som den dato et beløp føres på konto med den virkning at beløpet tas med i den bokførte sluttsaldoen som danner grunnlaget for den aktuelle dags renteberegning. Denne tolkningen har etter departementets syn støtte både i direktivets ordlyd og i europeisk bankpraksis.

Videre vil departementet påpeke at dagens nullfloat-system er et system som har bidratt til betydelige effektiviseringsgevinster. Gjennom nullfloatsystemet har de norske bankene hatt insentiver til å utvikle betalingssystemer som er blant de mest effektive i Europa i dag, og muligens det mest effektive. Finansdepartementet mener at det er av sentral betydning at nullfloat kan opprettholdes i størst mulig utstrekning, men at dette må tilpasses direktivets krav om overføringstid og bruk av kredit- og debetvaluteringsdag. Finansdepartementet er av den oppfatning at arbeidsgruppens flertall har funnet en god løsning innenfor direktivets rammer. Både ordlyden i artikkel 73 og fortalen til direktivet taler for at det kan velges en slik løsning. I denne forbindelse vises det også til kommisjonens svar på spørsmål til gjennomføring av betalingstjenestedirektivet nr 87.¹ Der presiseres det at "*the use of value dating to the advantage of the user is permitted*".

Finansdepartementet vil videre – som et ytterligere argument – påpeke at forslaget til medlemmet oppnevnt av Justisdepartementet vil medføre betydelige omleggingskostnader for bankene. Finansdepartementet er, som det fremgår ovenfor, uenig i dette medlemmets forståelse av både definisjonen av begrepet valuteringsdag og tolkningen av artikkel 73.

3. Misbruk av konto og ansvar for egne feil

Til arbeidsgruppens rapport kapittel 18 mener Finansdepartementet i utgangspunktet at den ansvarsbegrensningen som Banklovkommisjonen legger opp til, bør gjennomføres. Banklovkommisjonen har hatt en langt bredere sammensetning enn arbeidsgruppen,

¹ http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/framework/transposition/faq-2009_01_27_en.pdf s. 70 (side 76 i pdf-filen).

og har hatt helt andre muligheter for å utrede behovet for en ansvarsfordeling mellom bank og kunde ved tap oppstått ved egne feil, enn det arbeidsgruppen har hatt. Finansdepartementet mener derfor det er helt riktig, slik den ene delen av arbeidsgruppens medlemmer har gjort, å legge Banklovkommisjonens vurdering av behovet til grunn, og har vurdert i hvilken utstrekning forslaget kan gjennomføres innenfor direktivets rammer.

Selv om Finansdepartementet mener det er viktig å finne en løsning som i størst mulig grad dekker Banklovkommisjonens forslag om at kundens ansvar begrenses til en egenandel, kan Finansdepartementet likevel ikke slutte seg til Banklovkommisjonens vurdering av at artikkel 74 er en "ikke ... uavbeviselig lovpresumpsjon". Direktivet er et fullharmoniseringsdirektiv, og dette innebærer at det ikke kan legges opp til en løsning som er direkte i strid med direktivets ordlyd. Kunden må derfor, etter Finansdepartementets oppfatning, selv bære ansvaret for uriktig entydig identifikasjonsmiddel.

Etter Finansdepartementets vurdering er imidlertid direktivet ikke til hinder for at bankene, for disse tilfellene, pålegges ansvar for utilstrekkelige kontrollmekanismer etter erstatningsrettslige prinsipper. For de tilfellene der kunden taster feil entydig identifikasjonsmiddel er det derfor viktig at bankene pålegges ansvar dersom utilstrekkelige kontrollmekanismer eller brukergrensesnitt har gjort feilen mulig. Å sikre slike tilstrekkelige kontrollmekanismer har også vært et viktig poeng for Banklovkommisjonen. Finansdepartementet mener derfor Banklovkommisjonens forslag i § 37b ikke fullt ut kan gjennomføres, men at ansvar for egne feil bør utformes i tråd med forslaget til den ene delen av arbeidsgruppen (§ 37a i arbeidsgruppens utkast, som er parallellbestemmelsen til § 37b i Banklovkommisjonens utkast). Finansdepartementet foreslår at § 37a femte ledd gis følgende formulering (endringer i forhold til arbeidsgruppens forslag er markert):

(5) Ansvarsgrensene etter første og annet ledd gjelder heller ikke slik feilbruk som skyldes at betaleren har angitt ukorrekt entydig identifikasjonskode, forutsatt at den nettbaserte betalingstjenesten gir slik sikkerhet mot feilbruk som en bruker eller allmennheten med rimelighet kunne vente.

Etter Finansdepartementets vurdering faller andre feil enn feil i kontonummer utenfor artikkel 74. For eksempel faller feil KID-nummer, feil beløp eller feil dato utenfor direktivets definisjon av entydig identifikasjonsmiddel. For slike andre feil, er det hovedsakelig feil knyttet til beløp som etter Finansdepartementets syn vil ha størst betydning. Finansdepartementet kan ikke se at feil i dato eller feil i KID-nummer vil kunne ha samme vidtrekkende konsekvenser som feil i kontonummer eller beløp.

Den ene delen av arbeidsgruppen utelukker ikke at KID-nummer kan falle inn under definisjonen av entydig identifikasjonsmiddel. Departementet vil bemerke at KID-nummer ikke oppfyller kriteriene i definisjonen, og at det er store ulikheter mellom et KID-nummer og et entydig identifikasjonsmiddel som kontonummer. Et KID-nummer

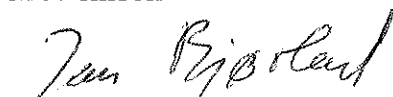
identifiserer ikke en konto eller en betalingsmottaker, slik definisjonen av entydig identifikasjonsmiddel krever. Et KID-nummer identifiserer hvem betaleren er og hva betalingen gjelder (identifiserer den konkrete betalingen).

4. Språk

Finansdepartementet vil også bemerke at det bør etterstrebes et så enkelt lovspråk som mulig. Loven vil i stor grad bli benyttet av ikke-jurister, og bør være tilgjengelig for allmennheten. Det vises for øvrig til det nystartede prosjektet Klart Språk i Staten². I denne forbindelse nevnes det at direktivet ikke krever en ordrett oversettelse av bestemmelsene. Det avgjørende er at meningsinnholdet blir gjennomført.

Et eksempel på at dette er Utkastets § 11 (2) e) ("tjenester hvor betalingsmottakeren etter uttrykkelig anmodning fra betaleren rett før gjennomføringen av en betalingstransaksjon foretar en kontant betaling til betaleren som ledd i en betalingstransaksjon som gjelder kjøp av varer eller tjenester") Etter Finansdepartementets oppfatning vil formuleringen "kontantuttak ved varekjøp" i det vesentlige dekke det samme meningsinnholdet, samtidig som direktivet vil være en relevant rettskilde dersom det i konkrete tilfeller skulle være behov for en nærmere tolkning av bestemmelsens innhold.

Med hilsen

Jan Bjørland e.f.
ekspedisjonssjef

Inger-Johanne Arildsen Rygh
underdirektør

²<http://www.klartspråk.no>